

МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ І ПРОГРАМ МІСЬКОГО РОЗВИТКУ

Гнатченко Є. Ю., Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Питання сучасного економічного розвитку міст України, їх складових, у тому числі житлово-комунальної сфери, нерозривно пов'язане з підвищенням рівня їх інвестиційної активності. Належна організація органами міського самоврядування роботи, пов'язаної як із залученням прямих іноземних інвестицій, так і з перерозподілом внутрішніх, вітчизняних інвестиційних ресурсів є підґрунтям створення сприятливого інвестиційного клімату в місті.

Розглядаючи програми розвитку житлово-комунальної сфери як інвестиційні проекти особливого вигляду, важливо зрозуміти, що, по суті, вони є комплексом організаційних, правових і економічних заходів, здійснюваних в рамках окремого міста і пов'язаних з вкладенням коштів (бюджетних коштів, комунального майна, зокрема майнових прав, залучення приватного капіталу) в об'єкти комунальної сфери задля досягнення суспільно-корисного ефекту. Виходячи з цього можна сказати, що теоретичною основою розробки програм розвитку житлово-комунального господарства на концесійній основі повинні бути науково обґрунтовані методи інвестиційного аналізу та застосування системи комплексної оцінки інвестиційних проектів.

Надмірна кількість програм розвитку, що одночасно розробляються для тієї чи іншої галузі житлово-комунальної сфери призвела до явної переваги в них "паперового" елемента над реально-економічним. Часто це призводить до того, що розробники нових програм йдуть від аналізу виконання тих, що вже діють, тому що на практиці це звелось б до констатації їх невиконання з неприємними наслідками.

Під впливом зростаючого недофінансування зміст такого роду програм з кожним роком стає все більш вузьким, "точковим". Але це суперечить самій природі таких соціально-економічних систем як місто. Адже сам сенс їх існування полягає в тому, щоб забезпечувати рівноправну взаємодію і динамічну рівновагу між усіма сферами міського життя.

Все вищевикладене дозволяє стверджувати, що в процесі залучення інвестицій на регіональному (міському) рівні залишається невирішеним питання формування адекватного методичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень щодо надання комунальних об'єктів в концесію та оцінки ефективності інвестиційних проектів, що реалізуються на концесійній основі.

Поза сумнівом, проблема інвестиційної привабливості проектів, що реалізується на концесійній основі й інвестиційного клімату, особливо на регіональному і місцевому рівні, впливає із загального стратегічного завдання, що стоїть перед суспільством і державою, – досягнення гармонійного поєднання інтересів з поліпшення якості життя громадянина

(городянина) і інтересів підприємницького сектора (бізнесу), що переслідує мету приросту капіталу, прибутку. Дуалізм думок в підході до передбачуваного кінцевого результату або результату, який дасть те або інше інвестиційне вливання в міську інфраструктуру для різних верств населення, зрештою, і зумовлює деяку «стриманість» заходів щодо залучення інвестицій в міську економіку і в цілому неактивну інвестиційну політику на рівні міста.

Відсутність системних перетворень проектів, що реалізуються у житлово-комунальному господарстві як на державному рівні, так і на рівні місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, недосконалість нормативно-правової бази й непослідовність у прийнятті рішень не дозволили досягти бажаного результату для створення фінансово-спроможних та ефективно працюючих у ринкових умовах підприємств житлово-комунального господарства, які б надавали споживачам послуги необхідного рівня та якості.

Актуальне планування, що є складовим стратегії розвитку міста, включає стадію визначення проблем з виявленням їх пріоритету. Вже на стадії підготовки до реалізації за рахунок більш обдуманого і глибокого опрацювання всіх питань і обставин з'ясовуються: сильні і слабкі сторони, можливості і загрози, що дозволяє виключити з поля реалізації ряд проектів і мети (ліквідаційний план). Далі, мета, що залишилася, повинна бути досяжною і реалістичною, мати тимчасові параметри і проходити перевірку на відповідність цим якостям. На стадії розробки стратегії реалізації визначаються на альтернативній основі її варіанти і намічаються по кожному з них задачі, плани дій, методи і засоби, а також необхідне спілкування учасників реалізації і підтримки проектів.

В загальній формі принципи системи моніторингу реалізації програми розвитку міста або міського проекту повинні переслідувати цілком ясну мету – здійснення будівництва. Проте, відмітною якістю виконання цієї задачі є зміна умов: законодавчо-правових, економічних при загальному підході до іншого складу учасників: замовників і підрядчиків, виконавців (проектувальників), а також контролюючих служб. Уявляючи собі особливі, і часом, екстремально-нестабільні умови реалізації проектів і планів, відсутність надійних гарантій із сторони дійових осіб, і, перш за все, коливання у фінансовій сфері, можливо передбачати ті ускладнення і «перегравання», які можуть виникати на цьому шляху. Тут моніторинг, як інструмент оперативного стеження і контролю, повинен зіграти свою визначальну роль, допомогти в знанні ситуації, визначенні запасних варіантів і подоланні кризових явищ, аж до зміни мети, якщо це необхідне і способів, методів реалізації і з відповідними коректуваннями.